

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-, Natuur- en Energiebeleid
Dienst Mer
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 BRUSSEL
Tel: 02/553.80.79 e-mail: mer@vlaanderen.be

Aanvullende richtlijnen milieueffectrapportage plan-MER

Herinrichting Demervallei tussen Diest en Werchter

Initiatiefnemer:

Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) NV
Afdeling Zeeschelde
Anna Bijnsgebouw
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen

23 februari 2015
PLMER-135 -AanvRL

1. Inleiding

Naar aanleiding van het geactualiseerde Sigmaplan en van de principiële beslissing van 28 november 2011¹ aangaande de herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter waarbij de toename van de veiligheid tegen overstromingen en natuurontwikkeling moeten samengaan, is begin 2013 door ARCADIS Belgium, in opdracht van Waterwegen en Zeekanaal (W&Z), de planmilieueffectrapportageprocedure opgestart voor de opmaak van een planmilieueffectenrapport (plan-MER). Dit plan-MER wordt opgemaakt om verschillende scenario's of alternatieven op vlak van mogelijke milieueffecten met elkaar te vergelijken voor de herinrichting van de Demervallei.

De dienst Milieueffectrapportagebeheer (dienst Mer) heeft op 1 juli 2013 (bijzondere) richtlijnen betekend voor de afbakening van het onderzoek van de milieueffecten van het voorgenomen Sigmaproject 'Herinrichting Demervallei tussen Diest en Werchter', de te onderzoeken redelijke alternatieven en het op te maken plan-MER.

Op 4 september 2014 ging de bespreking van het ontwerpplan-MER deel I of fase I (versie juni 2014) en van de uitgebrachte adviezen op dit ontwerpplan-MER door met de door de dienst Mer uitgenodigde instanties. Omdat de instantie Onroerend Erfgoed (OE) niet aanwezig kon zijn op deze bespreking, werd door de dienst Mer een apart overleg georganiseerd dat plaatsvond op 10 oktober 2014. Onderstaande richtlijnen vloeien voort uit de bespreking van 4 september 2014 en van 10 oktober 2014 en vormen een aanvulling op de eerder betekende (bijzondere) richtlijnen van 1 juli 2013.

2. Alternatieven A, B, C en varianten Olifant 1 en 2 in plan-MER deel I (of fase I)

Zoals genotuleerd in de richtlijnen van 1 juli 2013 werd op de richtlijnenvergadering van 15 mei 2013 afgesproken om in een eerste fase van het planmilieueffectrapportageproces de milieueffecten van de alternatieven A, B, C en de varianten Olifant 1 en Olifant 2 te onderzoeken. De beschrijving en beoordeling van de milieueffecten van deze alternatieven en varianten werd gepresenteerd in het ontwerpplan-MER deel I dat besproken werd op 4 september 2014 en 10 oktober 2014. Van beide besprekingen werd een verslag opgemaakt (zie bijlage 1 en bijlage 2). Deze verslagen dienen samen gelezen te worden met het ontwerpplan-MER deel I en met de uitgebrachte adviezen op dit ontwerpplan-MER. Alle afspraken uit de beide verslagen moeten verwerkt worden in het ontwerpplan-MER deel I en deel II (zie punt 3).

De belangrijkste aanpassingen die in het ontwerpplan-MER deel I nog moeten gebeuren, zijn het gevolg van het gegeven dat het gebruikte oppervlaktewatermodel in tussentijd geoptimaliseerd werd door het Waterbouwkundig Laboratorium.

¹ Nota houdende de principiële beslissing door de betrokken overheden en actoren over het integraal uitvoeringsprogramma voor de Demervallei van Diest tot Rotselaar, 28/11/2011 zoals ondertekend door de Vlaamse Regering, Waterwegen en Zeekanaal NV, bekkenbestuur Demerbekken, de provincie Vlaams-Brabant, de steden Diest, Scherpenheuvel-Zichem, Aarschot en de gemeenten Begijnendijk en Rotselaar.

De alternatieven A, B en C moeten daarom opnieuw gemodelleerd worden met het geoptimaliseerde oppervlaktewatermodel. Als uit de doorrekening van de alternatieven A, B en C met het nieuwe model blijkt dat de eerder getrokken conclusies niet wijzigen, dan is het voldoende om enkel de verschillen tussen de modelresultaten te beschrijven en te beoordelen en nieuwe kaarten toe te voegen en moet de effectbeschrijving en effectbeoordeling van de alternatieven A, B en C niet opnieuw gebeuren. In het andere geval moet de effectbeschrijving en effectbeoordeling van de alternatieven A, B en C op een onderscheidende manier in het plan-MER deel I aangepast worden en moeten ook in dit geval nieuwe kaarten toegevoegd worden.

Ook de varianten Olifant 1 en Olifant 2 moeten nog per alternatief (A, B en C) gemodelleerd worden met het geoptimaliseerde oppervlaktewatermodel.

3. Bijkomend alternatief I in plan-MER deel II (of fase III)

Omdat er op basis van het milieueffectenonderzoek van de onderzochte alternatieven A, B en C meerdere knelpunten met betrekking tot de verschillende doelstellingen van het Sigma-project zijn vastgesteld, is er op de bespreking van het ontwerpplan-MER deel I afgesproken om een bijgesteld of geoptimaliseerd alternatief te ontwerpen op basis van de resultaten van het ontwerpplan-MER deel I, de adviezen op het ontwerpplan-MER deel I en besprekingen in de verschillende werkgroepen m.b.t. het Sigma-project.

In het plan-MER deel II zal dit geoptimaliseerd planalternatief de benaming 'Alternatief I' krijgen omwille van het feit dat er in het plan-MER deel I al sprake is geweest van de alternatieven A tot en met H.

Alternatief I zal in hoofdzaak voortvloeien uit de betrachting om de belangrijkste knelpunten die naar boven zijn gekomen bij de effectenbeoordeling van de alternatieven A, B en C - na doorrekening met het nieuwe oppervlaktewatermodel - zoveel als mogelijk te verhelpen zonder daarbij belangrijke nieuwe knelpunten te creëren. De uitwerking van alternatief I gebeurt volgens een iteratief ontwerpproces.

Voor wat het onderzoek, de beschrijving en de beoordeling van de milieueffecten van alternatief I betreft, moet rekening gehouden worden met volgende richtlijnen:

- In het plan-MER deel II moeten de bouwstenen van alternatief I duidelijk beschreven en gevisualiseerd worden (op dezelfde wijze als A, B en C). Hierbij moet verduidelijkt worden welke in plan-MER deel I gedetecteerde knelpunten - na doorrekening met het nieuwe oppervlaktewatermodel - al dan niet volledig of gedeeltelijk zijn opgelost met alternatief I.
- Opdat later een onderbouwde afweging kan gemaakt worden tussen de alternatieven A, B, C en I moeten de milieueffecten van alternatief I op dezelfde wijze en op hetzelfde niveau worden onderzocht, beschreven en beoordeeld als de milieueffecten van de alternatieven A, B en C. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met de uitgebrachte adviezen op het ontwerpplan-MER deel I en met de afspraken die tijdens de besprekingen van het ontwerpplan-MER deel I gemaakt zijn.

- Ook voor alternatief I moet een oppervlaktewatermodellering van de varianten Olifant 1 en Olifant 2 worden uitgevoerd.

4. Afstemming plan-MER en plan-m.e.r.-screening

Op basis van het plan-MER alsook op basis van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) zal na tussentijdse besluitvorming door de Vlaamse Regering (voorkeursbeslissing) een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) voor het voorkeursscenario opgemaakt worden. Het is van belang dat de nodige milieueffectrapportageverplichtingen op planniveau voldaan zijn voor het RUP. Bepaalde gebieden die binnen de Demervallei liggen (aandachtsgebieden, blauwe gebieden en aangrenzende zones), zijn niet opgenomen in het plan-MER voor de Demervallei. Voor deze gebieden is een afzonderlijke, maar complementaire plan-m.e.r.-screening uitgevoerd (i.e. "onderzoek tot milieueffectrapportage" volgens artikel 4.2.5 van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid van 5 april 1995 (DABM; BS 03/06/1995; herhaaldelijk gewijzigd)) door ARCADIS Belgium in opdracht van Ruimte Vlaanderen – Afdeling Gebieden en Projecten.

Opdat het plan-MER en de plan-m.e.r.-screening complementair zullen zijn, moet nog rekening gehouden worden met volgende richtlijnen die voortkomen uit de afspraken die op 23 oktober 2014 gemaakt werden tussen Ruimte Vlaanderen, W&Z en dienst Mer (zoals afgesproken op de ontwerp tekstbespreking van 4 september 2014):

- Van zodra de nieuwe modelresultaten en bijhorende conclusies van alle alternatieven (A, B, C en I) en varianten gekend zijn, moet in de plan-m.e.r.-screening nog verduidelijkt worden, door maximaal naar de conclusies en relevante kaarten van het plan-MER te verwijzen, of er effecten zijn binnen de discipline water (risico op overstromingen, grondwaterstijgingen) en binnen de discipline mens (risico op overstromingen, grondwaterstijgingen) van de verschillende redelijke planalternatieven en varianten op de aandachtsgebieden, aangrenzende zones en blauwe gebieden.
- De plan-m.e.r.-screening moet als bijlage bij het MER gestoken worden.
- In het plan-MER (deel I en II) moeten de beleidskeuzes rond de aandachtsgebieden die in de plan-m.e.r.-screening onderzocht worden, doorwerken bij de effectbeschrijving en effectbeoordeling van de alternatieven A, B, C en I en de varianten Olifant 1 en Olifant 2.
- In het plan-MER (deel I en II) moeten de effecten op de onderstaande blauwe zones (indien mogelijk te behandelen als groep) nog (desgevallend duidelijker) beschreven en beoordeeld worden zodat in de plan-m.e.r.-screening maximaal kan verwezen worden naar de resultaten uit het plan-MER:
 - Diest: stationsomgeving
 - Diest: RWZI
 - Zichem: stationsomgeving
 - Zichem: RWZI
 - Krekelbroek: RWZI
 - Langdorp: dorpskern
 - Aarschot: schoolomgeving
 - Aarschot: spoorweg

- Aarschot: RWZI
- Rotselaar: RWZI
- Rilaar: rietveld Kortenaakker – Rilaar
- Per planalternatief (A, B, C en I) moet in het plan-MER voor het aandachtsgebied Olifant een onderscheidende effectbeschrijving en effectbeoordeling gebeuren.
- Per planalternatief (A, B, C en I) moet in het plan-MER op basis van de effectenbeoordeling aangegeven worden waar er zich conflicten met de bestaande bestemming volgens het geldend ruimtelijk uitvoeringsplan voordoen. Voor deze locaties moet een opsomming gemaakt worden van de mogelijke herbestemmingen op planniveau.

Paul Van Snick
Algemeen directeur
Afdelingshoofd AMNEB

Bijlage 1: Verslag bespreking ontwerpplan-MER deel I van 4 september 2014

Bijlage 2: Verslag bespreking ontwerpplan-MER deel I van 10 oktober 2014

